

עושות במלאכה: קראפטיביזם קהילתי נשי

אוצרים: אפרת פרידנזון־הריסון וד"ר צבי אורגד

הפסיפס האנושי של אמניות חבל אשכול

באוקטובר 1917, בעיצומה של מלחה"ע ה־1, ולאחר תבוסה בגזרת עזה, חנו יחידת הפרשים הקלים האוסטרלים, מדיוויזת אנז"ק, במתחם שלאל הוא פארק אשכול. לפני כיבוש באר-שבע, בעת ההיערכות מגלה באקראי קצין אוסטרלי, חלק מפסיפס צבעוני מרהיב מכוסה בחול. הוא מיידע את הכומר מייטלנד וודס שהתלווה לכוחות הלוחמים והיה חובב ארכאולוגיה. הוא מזהה במקום ריצפת כנסייה ביזנטית בת 1,400 שנה. היא פסיפס שלאל (על שם מעיין במקום). הכומר השיג מיד אישורים לגיוס חיל הנדסה מקהיר, שם ישב גנרל אלנבי. במהירות ומקצועיות, הפסיפס הועבר ב-53 ארגזים לשינוע, ברכבת לאלכסנדריה. אלנבי דרש להוביל את הפסיפס ללונדון. כדי להימנע מתקרית דיפלומטית בין ראש ממשלת אוסטרליה בילי לו, לבין לוייד ג'ורג', ראש ממשלת אנגליה, הוחלט להוביל את הפסיפס לאוסטרליה. הפסיפס הועבר להנצחה של 60,000 לוחמים אוסטרלים שנהרגו במלחמה הגדולה. היום הפסיפס מוצג במוזאון מלחמת העולם הראשונה בקנברה הברייה.

באוקטובר 2017, במסגרת אירועי המאה, הגיעו ארצה מאות נכדים ונינים של הלוחמים מיחידת הפרשים הקלים, שנפלו במערכות השונות. האמנית ירדנה ויסוקר פנתה לעזרא פימנטל מעמותת מלחמת העולם הראשונה, שהיה אחראי לאירוע הכללי של האוסטרלים, ולראש המועצה האזורית אשכול, גדי ירקוני, לאפשר לה ליזום קבוצת נשים אמניות, ולשחזר את הפסיפס המקורי.

מעבר לתרומה לקהילה עצמה, עלתה האפשרות לתיירות עולמית, ליחסי ערים תאומות בעתיד, למדבור, ועוד רעיונות שרתמו את ראש המועצה להתלהב מהפרויקט. כמו כן חשבו שראוי יהיה, שבסיום מסע הפרשים האוסטרלים וחזרתם הבייתה, ייתלה הפסיפס על הקיר הפנימי של היכל התרבות של מועצת אשכול, וכך היה. הפרויקט נמשך כארבעה חודשים. הקבוצה עבדה בשתי משמרות. לכל מדליון הוקצה שולחן. כולן עבדו במשמרות בוקר וערב. התרומה הייתה תרבותית וחברתית, ויצרה שיח נפלא שנרקם בין הנשים, שיתוף חברתי, תלכיד וגאווה אישית וקבוצתית. הקבוצה הפכה למנהיגת הגילדה של בית האומנים, כשהיא סוחפת איתה את הגיל השלישי לעבודת פסיפס מרהיבה. החוויה היא ענקית מעצם הכבוד שניתן לה להתלות בחזית הפנימית של אולם היכל התרבות. במינימליזם, ובצמצום לעומת שפע משחית. בימים שבהם הטבע אומר את דברו, ההבנה בדבר הצורך בקשר, עבודה פיזית, מחזור ושיתוף מחבר ומחזק.